

Besluit

Besluit strekkende tot het verlengen van de accreditatietermijn tot in totaal zes jaar van de opleiding hbo-bachelor Bedrijfskunde en Agribusiness van de Hogeschool Van Hall Larenstein

datum	Gegevens	
29 mei 2015	Naam instelling	: Hogeschool Van Hall Larenstein
onderwerp	Naam opleiding	: hbo-bachelor Bedrijfskunde en Agribusiness (240 ECTS)
Definitief besluit	Datum aanvraag	: 11 november 2014
accreditatie hbo-ba	Graad opleiding	: Bachelor of Business Administration
Bedrijfskunde en Agribusiness	Variante opleiding	: voltijd
van de Hogeschool Van	Afstudeerrichtingen	: International Horticulture and Marketing International Agribusiness and Trade
Hall Larenstein	Locatie opleiding	: Wageningen
(003734)	Datum goedkeuren	
uw kenmerk	Panel 1 ^e beoordeling	: 3 mei 2011
2014-1287	Datum goedkeuren	
ons kenmerk	Panel 2 ^e beoordeling	: 3 juni 2014
NVAO/20151379/ND	Datum locatiebezoeken	: 16 en 26 mei 2011, 1 ^{ste} beoordeling
bijlagen	Datum visitatierapport	: augustus 2011 en december 2012, 1 ^{ste} beoordeling
3	Accreditatiebesluit NVAO	: 20 augustus 2013 looptijd accreditatie van 1 september 2013 tot en met 31 augustus 2016
	Datum locatiebezoek UOB ¹	: 10-12 juni 2014
	Datum visitatierapport	: 22 oktober 2014

Aanvullende informatie

De opleiding is in eerste instantie beoordeeld volgens het kader van de beperkte opleidingsbeoordeling. Dit heeft geresulteerd in een besluit van de NVAO van 20 augustus 2013. Na intrekking van de aanvraag voor de instellingstoets is de opleiding beoordeeld op basis van de aanvullende uitgebreide opleidingsbeoordeling. Daarbij beoordeelde het panel de standaarden die al in de eerste beoordeling aan de orde zijn geweest niet opnieuw.

---

¹ UOB = uitgebreide opleidingsbeoordeling

Pagina 2 van 11 Bij de eerste beoordeling heeft de NVAO bij brief van 8 maart 2012 de instelling aanvullende informatie gevraagd over de rendementcijfers, het opleidingsniveau van de docenten en de studielast. Bij e-mail van 19 maart 2012 heeft de NVAO de aanvullende informatie ontvangen van Hogeschool Van Hall Larenstein. In een gesprek met het panel op 18 april 2012 is afgesproken dat het visitatierapport herschreven zou worden. Dit herschreven rapport heeft de NVAO december 2012 ontvangen. Voor de besluitvorming heeft het herschreven rapport als basis gediend. De NVAO heeft bij e-mail van 1 juni 2013 de instelling om aanvullende informatie gevraagd over de voorzieningen en de examencommissie. De NVAO heeft de in 2012 en 2013 aangeleverde aanvullende informatie betrokken in haar besluitvorming.

Beoordelingskaders

- Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).
- Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).
- NVAO | Protocol aanvullende beoordeling |17 juni 2013.

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in de visitatierapporten en de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel van het eerste visitatiepanel van augustus 2011 en december 2012

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook the assessment committee).

On 16 and 26 May 2011 an assessment committee of AeQui has performed an assessment of the programme B Agribusiness and Business Administration, of Van Hall Larenstein Wageningen. The overall judgement of the committee regarding the quality of the programme is satisfactory.

The programme Agribusiness and Business Administration (BA) of VHL, location Wageningen, has two majors: the major International Agribusiness and Trade (IAT), and the major International Horticulture and Marketing (IHM). IAT focuses on trade in all kinds of perishable food and ornamental products and everything related. IHM focuses on the international horticultural sector and from that standpoint looks at the value chain and marketing.

The intended learning outcomes

The assessment committee qualifies the intended learning outcomes as satisfactory. The intended learning outcomes represent the right level, matching the Dublin Descriptors. In various ways the programme derives developments from the professional field to keep the intended learning outcomes up to date. One of these ways is by meeting a Professional Advisory Committee. This committee is involved in the programme and offers valuable input.

Pagina 3 van 11 **The teaching-learning environment**

The assessment committee qualifies the teaching- learning environment as satisfactory. In the programme, the intended learning outcomes are matched with the up-to-date job based requirements of the professional discipline. This is done by defining the intended learning outcomes in terms of competences that are derived from the job based requirements. Students learn through project assignments that are derived from professional practice. Teaching is oriented towards the profession and towards actual practice. Students should also learn, at least partly, in an international context.

The programme offers a number of opportunities to the students to shape the programme according to their own wishes and interests. It became undoubtedly clear to the assessment committee that students appreciate the amount of freedom they are offered to develop a specialization of their own interest by choosing their minors, the placement and the thesis project.

The 2+2 programme is an interesting addition where students from abroad (mostly from China) can apply for. An observation on the knowledge content of the curriculum was made by some alumni, notably on law in the IAT major.

Assessment and achieved learning outcomes

The assessment committee qualifies the assessment and achieved learning outcomes as satisfactory. As the competences are leading for the assessments, it is assured that the actual competences are assessed. Therefore, the assessments are valid in the sense that they measure the criteria explicitly stated in the competence descriptions.

The thesis project is an individual assignment, in which the student has to prove he is a competent professional. The first task in which the student has to show this is the execution of an assignment from an external company or organisation, by tackling a problem or answering a question, which will result in a thesis report. The second important task is the final consultation. During this consultation the student communicates the actions and implications of his research to the people directly involved. The third component of the thesis is writing an article in which students reflect on the role they had during the thesis project. All three components are assessed by independent people (next to the supervisors); there are six assessors in total. Criteria that need to be met are formalised and related to the competences that need to be met. The assessors get clear criteria to work with and they apply the criteria to the work independent from each other. Criteria are derived from the Dublin Descriptors.

The general impression the assessment committee got from reading the thesis reports is that the bachelor level is reached. The achieved learning outcomes are sufficient.

Recommendations

Although all standards are evaluated as sufficient, the committee has several recommendations for necessary improvement of the programme.

Interviews and evaluation of thesis reports have indicated that the bachelor-level is reached. After reading several of these reports the assessment committee got however the impression that in some cases there is a gap between the research proposal and the thesis as final product of the project. Putting a stronger focus on the research-proposal, before the actual research is started, would have helped improve the quality of the lower graded theses.

Pagina 4 van 11 The committee recommends to set specific standards for the project plans, as they are lacking in the current programme.

Another issue for improvement concerns the preparation of the Chinese students before they come to the Netherlands. Once they arrive at VHL it takes some time before they get adapted to the educational climate. If these students were better prepared in advance, they would know better what to expect when arriving at Wageningen.

The Professional Advisory Committee contributes to the actuality of the programme. Yet, this committee could be more internationally oriented, and especially a contribution from people from the southern hemisphere could be of added value.

As a last remark, the assessment committee notes that the major IHM and in particular the IHM 2+2 course is very production-oriented. The amount of marketing could be reconsidered, or changing the name, as currently the expectations from students might not be fully met.

After the presentation of the final results and submission of the concept of this assessment report, the management of the programme has defined steps for improving the process of graduation. The assessment committee values the presented steps that will be implemented from September – December 2011.

All three standards of the NVAO assessment framework are assessed positively and hence the review committee awards a positive recommendation for the accreditation of the programme.

Aanbevelingen NVAO

De NVAO onderschrijft alle aanbevelingen van het panel, in het bijzonder de aanbevelingen om:

- de voorbereiding in het thuisland van de Chinese studenten beter aan te laten sluiten op het verblijf en de twee jaar studie in Nederland;
- de beoordeling van het onderzoeksvorstel voor de scriptie te verscherpen;
- de cesuur op het beoordelingsformulier van de scriptie aan te passen, aangezien op dit formulier dezelfde criteria voor een 5 en 6 stonden vermeld.

De NVAO stelt vast dat panel heeft geconstateerd dat stappen zijn gezet om de verbeterpunten met betrekking tot afstudeerproces te verbeteren.

Hogeschool Van Hall Larenstein (VHL) richt zich met het opleidingsaanbod op de ontwikkeling van een duurzame samenleving op de domeinen Animals and Business, Delta Areas and Resources en Food and Dairy.

De opleiding Bedrijfskunde en Agribusiness in Wageningen is volledig Engelstalig en heeft een flinke populatie buitenlandse studenten, met name uit het Verre Oosten. In de basis in het profiel van de opleiding, net als op andere locaties, gericht op de bedrijfseconomische aspecten van de land- en tuinbouw. De bijzondere aandacht voor de internationale productie-keten maakt de opleiding in Wageningen bijzonder.

De studenten kiezen in Wageningen een van de twee majors: ofwel International Agribusiness and Trade (IAT) ofwel International Horticulture and Marketing (IHM). IAT richt zich op de (wereld)handel in alle soorten bederfelijke producten (voedsel en bloemen) en alles wat daarmee samenhangt. IHM richt zich op de tuinbouwsector, haar waardenketen en de marketing die daarbij hoort.

De ruim 120 studenten komen voor meer dan de helft van buiten de EU, waardoor internationale en interculturele aspecten bijna vanzelf in de opleiding een plek krijgen. Het lectoraat Duurzame Agribusiness in Metropolitane gebieden heeft een stevige relatie met deze opleiding.

Inleiding

Hieronder volgt een samenvatting van de oordelen per standaard en het samenvattend oordeel. Allereerst wil het panel een aantal opmerkingen maken.

Het panel spreekt zijn waardering uit voor de kritische reflectie. Deze was niet alleen informatief maar zeker ook zelf-kritisch en reflectief. Zowel de documentatie als de open gesprekken hebben ertoe geleid dat het panel zich een goed beeld kon vormen van de situatie.

Het viel het panel op dat de studenten die zij gesproken heeft zich veilig voelden en zonder schroom of tekenen van stigmatisering spraken over hun functie-beperkingen. Het panel vindt dit een compliment waard; niet alleen voor de betreffende studenten maar ook voor begeleiders, docenten en medestudenten die gezamenlijk een sfeer van respect en openheid weten te scheppen. Hieronder de oordelen per standaard.

Standaard 6 en 12: Begeleiden van studenten met een functiebeperking

De ambitie van de hogeschool om op het gebied van begeleiding van studenten (met een functie- beperking) tot de top 3 hogescholen in Nederland te behoren is duidelijk waarneembaar in de opzet en uitvoering van de begeleiding. Naast het duidelijk in kaart hebben van de verschillende doelgroepen heeft de hogeschool de begeleiding van studenten met een functie-beperking (FB) gestroomlijnd door daar waar maatwerk nodig is maatwerk te leveren en daar waar standaardoplossingen voldoende deze grondig uit te voeren.

In de begeleiding staat de zelfregie van de student centraal en blijft de begeleiding beperkt tot de studie, met mogelijke doorverwijzing naar anderen voor zaken die niet direct de studie betreffen. Het panel onderschrijft deze uitgangspunten en focus van harte.

De informatievoorziening op studievoortgangsgebied laat te wensen over. De hogeschool is zich bewust van het probleem en heeft een groot traject gestart om het probleem op te lossen.

Management en examencommissie zijn, in vergelijking met andere opleidingen op andere locaties van de hogeschool, minder (formeel) betrokken bij de begeleiding. Hoewel de begeleiding goed functioneert, vindt het panel dat het geheel te afhankelijk is van één decaan, waardoor de begeleiding kwetsbaar is. Een ander punt van aandacht is het, door de beëindiging van het samenwerkingsverband binnen het concern Wageningen UR, wegvallen van het lokaal medisch- sociaal netwerk. De argumenten wegend komt het panel voor de opleiding op een 'voldoende' voor deze standaarden.

Standaard 8: Personeel

Het personeelsbeleid is hogeschoolbreed vastgesteld en geïmplementeerd. Het panel constateert dat het hogeschoolbrede personeelsbeleid en de doorwerking daarvan in de opleidingen duidelijk waarneembaar zijn op zowel individueel niveau als in teamverband. Het personeelsbeleid is eveneens zichtbaar in de aanpak van bijvoorbeeld de werkdruk. Het panel waardeert de enorme drive van docenten en begeleiders om naast inhoudelijke items ook teamontwikkeling en ondersteunende zaken aan te pakken en concludeert daaruit dat het personeelsbeleid vruchten afwerpt.

De hogeschool voldoet (vrijwel) aan de gestelde doelen op het gebied van scholing en didactische kwalificaties. De personele omvang is met een staf- student ratio van 1:21 relatief hoog. Toch is werkdruk een item; de hogeschool bespreekt dit structureel met haar docenten en heeft maatregelen genomen om de werkdruk te reguleren.

Het panel beoordeelt standaard 8 met een 'goed'.

Standaard 13, 14 en 15: Kwaliteitszorg

Het panel constateert dat alle opleidingen planmatig periodiek de onderwijseenheden evalueren op minstens de items die VHL-breed zijn afgesproken aan de hand van meetbare doelen. Hiermee en met de externe evaluatiemogelijkheden als de NSE-enquête en de HBO-monitor bewaken de opleidingen de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties.

De planning en uitvoering van de evaluaties zijn in elke opleiding structureel belegd bij de kwaliteitscoördinator.

De opleidingen verwerken de resultaten van enquêtes in onder andere de managementinformatie. Het panel is van oordeel dat zowel de opzet en uitvoering van enquêtes aan de hand van meetbare doelen als het genereren van managementinformatie goed belegd en uitgevoerd zijn. Het panel komt tot het oordeel 'goed' voor standaard 13. Kwaliteitszorg is zeker geen 'papieren tijger' bij VHL maar een levend systeem dat meerwaarde levert voor de (dagelijkse) praktijk van onderwijsuitvoering. De uitkomsten van de verschillende evaluaties leiden er aantoonbaar toe dat de opleiding, daar waar gewenst/noodzakelijk, verbetermaatregelen treft om haar doelen te realiseren. Het auditpanel trof hiervan vele voorbeelden aan. De resultaten en analyses van enquêtes leiden ook tot hogeschoolbrede verbeteracties. Het panel spreekt zijn waardering uit voor de manier waarop de kwaliteitscycli op hogeschoolniveau, locatieniveau en opleidingsniveau elkaar beïnvloeden en versterken. Het panel komt voor standaard 14 tot het oordeel 'goed'. Het panel concludeert dat de opleiding / de locatie Wageningen de stakeholders betreft bij de interne kwaliteitszorg, waardoor een werkend systeem ontstaat.

De terugkoppeling van de resultaten van enquêtes en verbeteracties naar studenten kan beter en de betrokkenheid van de examencommissie kan geïntensiveerd worden.

Hoewel de wat informelere aanpak van de kwaliteitszorg passend is bij de huidige schaal, is gezien de verwachte groei een transitie naar een formelere aanpak aan te bevelen.

Pagina 7 van 11 Het panel komt hiermee voor standaard 15 op het oordeel 'voldoende' voor de hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde en Agribusiness.

Algemene conclusie:

Op grond van de hierboven vermelde oordelen en de beslisregels van de NVAO, komt het panel dat de aanvullende beoordeling uitvoerde tot het eindoordeel 'positief' voor de hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde en Agribusiness.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen die het panel bij de aanvullende beoordeling heeft gedaan en herbevestigt de aanbevelingen van de eerste beoordeling.

Besluit

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool Van Hall Larenstein te Velp in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 9 april 2015 naar voren te brengen. Bij e-mail van 6 mei 2015 heeft de heer B. Schulte, senior beleidsmedewerker, namens het bestuur van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen.

De NVAO besluit de accreditatietermijn te verlengen van de hbo-bachelor Bedrijfskunde en Agribusiness (240 ECTS; variant: voltijd; locatie: Wageningen) van de Hogeschool Van Hall Larenstein te Velp. De opleiding kent de volgende afstudeerrichtingen: International Horticulture and Marketing en International Agribusiness and Trade. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit is van kracht tot en met 31 augustus 2019 .

Den Haag, 29 mei 2015

De NVAO

Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
		<i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidings specifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	
2. Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	
	6. Het programma is studeerbaar.	Voldoende
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	
	3. Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		
4. Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	Voldoende
5. Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	Goed
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	Goed
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	Voldoende
6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	
Eindoordeel		Positief

- R. Kloosterman, directeur, AeQui, vanaf 2002 werkzaam op het gebied van visitaties en zit met regelmaat commissies voor (voorzitter);
- W. Fokkema, Manager kennistransfer, UvA (en was tot 2010 CEO van Lactive);
- W. Heemskerk, senior consultant economic development and sustainability bij het Koninklijk Instituut voor de Tropen.
- G. Buis, van 1993 tot en met 2008 hogeschooldocent, Hogeschool Utrecht (domein gezondheidszorg);
- student-lid: A. Jelsma, Masterstudent Transport & Logistics, TU Delft.

Het panel werd ondersteund door A. van Noort, secretaris (gecertificeerd).

- Drs. W.G. van Raaijen is senior adviseur en partner bij Hobéon. Sinds 2004 treedt hij veelvuldig op als lead-auditor (voorzitter) bij accreditatie-audits in het hoger onderwijs.
- Ir. W.T. Fokkema is werkzaam binnen het Technology Transfer Office. De belangrijkste rol hierin is om zakelijke overeenkomsten met bedrijven te sluiten zodat de kennis van de universiteit in processen en producten toegepast kan worden.
- Dr. Ir. T. de Bruijn is als lector werkzaam binnen het Kenniscentrum Leefomgeving van hogeschool Saxion. Daarnaast is hij directeur van stedenbouwkundig bureau IAA.
- N. Kreuze is vierdejaars student commerciële economie.

Het panel werd ondersteund door B. Verstegen, secretaris (gecertificeerd).